

ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 11 0 К 000031 09 Кж
Бања Лука, 26.5.2009. године

У ИМЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ !

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија мр Вељка Икановића, као предсједника вијећа, Слободана Милашиновића и Војислава Димитријевића, као чланова вијећа, уз учешће записничара Соње Матић, у кривичном предмету против оптужених Б.П., Д.С., Д.М., Д.М.1, Д.Д., Д.П. и Д.П.К, због кривичног дјела неовлашћена производња и промет опојних дрога из члана 224. став (2) у вези са ставом (1) Кривичног закона Републике Српске, а против оптужене Д.П. и због кривичног дјела недозвољена производња и промет оружја и експлозивних материја из члана 399. став (1) Кривичног закона Републике Српске, одлучујући о жалби Окружног тужиоца Бања Лука и жалбама бранилаца оптужених М.М., Ј.Ј., Ђ.С., М.Ц. и С.П., сви адвокати из Бања Луке, изјављеним против пресуде Окружног суда у Бањој Луци број: 11 0 К 000031 08 К од 8.1.2009. године, након јавне сједнице вијећа одржане дана 26.5.2009. године, у присуству републичког тужиоца Републике Српске мр Ненада Врањеша, оптужених Б.П., Д.С., Д.М., Д.М.1, Д.Д. и Д.П.К и њихових бранилаца М.М., Ђ.С. и М.Ц., а у одсуству уредно обавјештених оптужене Д.П. и њеног браниоца С.П., те браниоца оптуженог Д.С., Ј.Ј., донио је истога дана

П Р Е С У Д У

Одбијају се као неосноване жалбе бранилаца оптужених Б.П., Д.С., Д.М., Д.М.1, Д.Д., Д.П. и Д.П.К, а дјелимичним уважавањем жалбе окружног тужиоца Бања Лука у односу на оптужене Б.П. и Д.М.1, преиначава се пресуда Окружног суда у Бањалуци број: 11 0 К 000 031 08 К од 8.1.2009. године, у одлуци о казни, тако што се оптужени Б.П., за кривично дјело неовлаштена производња и промет опојних дрога из члана 224. став (2) у вези са ставом (1) Кривичног закона Републике Српске, за које је оглашен кривим том пресудом о с у ђ у ј е на КАЗНУ ЗАТВОРА У ТРАЈАЊУ ОД 7 (СЕДАМ) ГОДИНА, у коју му се на основу члана 44. Кривичног закона Републике Српске урачунава вријеме проведено у притвору од 24.5.2008 године па надаље, а оптуженом Д.М.1, за кривично дјело неовлаштена производња и промет опојних дрога из члана 224. став (2) у вези са ставом (1) Кривичног закона Републике Српске, за које је оглашен кривим том пресудом, утврђује казну затвора у трајању од 5 (пет) година, с тим што се казна затвора у трајању од 3 (три) године, изречена правоснажном пресудом Окружног суда у Бањалуци број: 011-0-К-000 044 од 7.7.2007. године, узима као већ утврђена, па га суд на основу истих законских прописа и уз примјену члана 28., 32. и 37. став (1), члана 42. став (2) тачка 2. и члана 43. став (1) Кривичног закона Републике Српске о с у ђ у ј е на ЈЕДИНСТВЕНУ КАЗНУ ЗАТВОРА У ТРАЈАЊУ ОД 7 (СЕДАМ) ГОДИНА у

коју му се на основу члана 43. став (1) и члана 44. став (1) Кривичног закона Републике Српске урачунава вријеме проведено у притвору од 25.5.2008. године па надаље као и дио казне коју је осуђени издржао по пресуди Окружног суда у Бањалуци број: 011-0-К-000 044 од 7.7.2007. године.

У осталом дијелу првостепена пресуда остаје неизмјењена.

О б р а з л о ж е њ е

Пресудом Окружног суда у Бањој Луци број: 11 0 К 000031 08 К од 8.1.2009. године оптужени Б.П., Д.С., Д.М., Д.М.1, Д.П. и Д.П.К., оглашени су кривима због кривичног дјела неовлашћена производња и промет опојних дрога из члана 224. став (2) у вези са ставом (1) Кривичног закона Републике Српске (у даљем тексту: КЗРС), оптужена Д.П. и због кривичног дјела недозвољена производња и промет оружја и експлозивних материја из члана 399. став (1) КЗРС, а оптужени Д.Д. због кривичног дјела неовлашћена производња и промет опојних дрога из члана 224. став (1) КЗРС, на начин поближе описан изреком те пресуде, па су осуђени и то Б.П. на казну затвора у трајању од 5 (пет) година, Д.С. на казну затвора у трајању од 4 (четири) године, Д.М. на казну затвора у трајању од 4 (четири) године, Д.М.1 на казну затвора у трајању од 4 (четири) године, односно јединствену казну затвора у трајању од 6 (шест) година обзиром да је првостепени суд узео утврђеном раније изречену казну затвора у трајању од 3 (три) године, Д.Д. на казну затвора у трајању од 10 (десет) мјесеци, Д.П. на јединствену казну затвора у трајању од 1 (једне) године и 7 (седам) мјесеци и Д.П.К. на казну затвора у трајању од 3 (три) године. На основу члана 44. став 1. КЗРС у изречене казне затвора оптуженима Б.П. и Д.М. је урачунато вријеме проведено у притвору од 24.5.2008. године па надаље, оптуженима Д.С. и Д.М.1 од 25.5.2008. године па надаље, оптуженом Д.Д. од 25.5.2008. године до 08.01.2009. године и оптуженој Д.П.К. од 25.5.2008. године до 23.7.2008. године.

На основу члана 62., члана 224. став (5) и члана 399. став (6) КЗРС изречена је мјера безбједности на основу које се од оптужених Б.П., Д.М. и Д.М.1, као и свједока Н.П. и Ф.М., одузима опојна дрога хероин и кокаин, а од оптужене Д.П. прах са утврђеним присуством парацетамола и кофеина, једна дигитална вага, једна аутоматска пушка и оквир са 17 метака. Сви оптужени су обавезани да солидарно плате трошкове кривичног поступка у износу од 1.371,00 КМ и на име судског паушала плате суду износ од по 400,00 КМ, а оптужени Д.М., Д.М.1 и Д.П. и награде и нужне издатке њихових бранилаца по службеној дужности, а све у смислу члана 99. став (1) у вези са чланом 96. Закона о кривичном поступку (у даљем тексту: ЗКП).

Против те пресуде жалбу су, благовремено, изјавили окружни тужилац из Бања Луке и браниоци оптужених М.М., Ј.Ј., Ђ.С., М.Ц. и С.П., сви адвокати из Б.Л.

Окружни тужилац пресуду побија због погрешно утврђеног чињеничног стања, повреде Кривичног закона и одлуке о кривичној санкцији са приједлогом да се првостепена пресуда укине и одржи претрес уколико сматра да је првостепени суд погрешно утврдио чињенично стање у односу на оптуженог

Д.Д. и да овог оптуженог огласи кривим за кривично дјело из члана 224. став (2) у вези става (1) КЗ и осуди га на казну затвора у дужем временском трајању или првостепену пресуду преиначи тако што ће оптуженог Д.Д. огласити кривим за кривично дјело из члана 224. став (2) у вези става (1) КЗРС и изрекне затворску казну у дужем временском трајању, а оптуженима Б.П., Д.С., Д.М., Д.М.1, Д.П. и Д.П.К. изрекне затворске казне у дужем временском трајању.

Бранилац оптужених Б.П., Д.С. и Д.П.К., адвокат М.М. из Б.Л., пресуду побија због битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 303. став 1. тачка и) и ј) ЗКП, погрешно и непотпуно утврђено чињенично стање, повреде Кривичног закона и одлуке о казни, са приједлогом да се побијана пресуда преиначи тако да се ови оптужени ослободе од оптужбе или да побијану пресуду укине и одржи претрес.

Бранилац оптуженог Д.С., адвокат Ј.Ј. из Б.Л., жалбу је изјавио због битних повреде одредаба кривичног поступка из члана 303. став 1. тачка ј) ЗКП, повреде КЗРС, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, одлуке о кривичним санкцијама, због неисрицања мјера безбједности и одлуке о трошковима кривичног поступка и кршења Опште конвенције о људским правима и слободама, са приједлогом да се жалба уважи, укине првостепена пресуда и одреди одржавање претреса или уважавањем жалбе пресуду преиначити и изречи мјеру безбједности обавезно лијечење од зависности или обавезно психијатријско лијечење. Бранилац уједно предлаже укидање притвора.

Бранилац оптуженог Д.М., адвокат Ђ.С. из Б.Л., жалбу је изјавио због битне повреде одредаба кривичног поступка, повреде Кривичног закона, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и одлуке о кривичној санкцији, са приједлогом да се жалба уважи, укине првостепена пресуда и одржи претрес или побијана пресуда преиначи и оптуженом изрекне блажа казна у краћем временском трајању.

Бранилац оптуженог Д.М.1, адвокат М.Ц. из Б.Л., пресуду побија због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, одлуке о висини казне и битне повреде одредаба кривичног поступка, са приједлогом да се жалба уважи и преиначи првостепена пресуда или укине првостепена пресуда и одржи претрес.

Бранилац оптужене Д.П., адвокат С.П. из Б.Л., пресуду побија због битне повреде одредаба кривичног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, погрешне примјене материјалног права, одлуке о кривичној санкцији и одлуке о трошковима, са приједлогом да се оптужена ослободи одговорности због кривичног дјела неовлашћена производња и промет опојних дрога из члана 224. став (2) у вези са ставом (1) КЗ РС, ослободи или изрекне блажу казну, новчану или један мјесец затвора за кривично дјело недозвољена производња и промет оружја и експлозивних материја из члана 399. став (1) КЗ РС, ослободи обавезе плаћања трошкова или да се пресуда укине и одржи претрес.

Одговор на жалбу окружног тужиоца поднио је бранилац оптужених Б.П., Д.С. и Д.П.К., са приједлогом да се жалба окружног тужиоца одбије као неоснована, а усвоји жалба оптужених Б.П., Д.С. и Д.П.К.

На сједници вијећа републички тужилац је одустао од жалбеног основа погрешно утврђеног чињеничног стања и од приједлога садржаног у тачки 1. жалбе тужиоца, предлажући преиначење пресуде у складу са осталим садржајем приједлога, односно да се оптужени Д.Д. огласи кривим за кривично дјело из члана 224. став (2) у вези става (1) КЗРС и да му се изрекне затворска казна у дужем временском трајању, а оптуженима Б.П., Д.С., Д.М., Д.М.1, Д.П. и Д.П.К. такође изрекну затворске казне у дужем временском трајању.

Браниоци оптужених су у цијелости остали код изјављених жалби, с тим што је бранилац Ђ.С. укратко изложио и остао код жалбе браниоца С.П., а бранилац М.М. и код одговора на жалбу тужиоца, са приједлогом да се њихове жалбе уваже, а жалба окружног тужиоца одбије као неоснована.

Оптужени су прихватили жалбе својих бранилаца.

Испитујући првостепену пресуду у оном дијелу који се жалбом побија у смислу одредбе члана 312. став 1. ЗКП овај суд је одлучио као у изреци ове пресуде из сљедећих разлога:

Нема основа за тврдње жалби да је првостепена пресуда захваћена разноврсним облицима битних повреда одредаба кривичног поступка из члана 303. став 1. ЗКП-а, која се манифестује у томе да је пресуда заснована на доказима на којима се не може заснивати, да је оптужба прекорачена, да је побијана пресуда неразумљива, противрјечна сама себи и у пресуди нису наведени разлози о одлучним чињеницама.

Бранилац оптужених Б.П., Д.С. и Д.П.К., адвокат М.М. пресуду побија због битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 303. став 1. тачка и) ЗКП сматрајући да је тужилац измјеном оптужнице у завршној ријечи, стављајући на терет оптуженој Д.П.К. недоказане радње, оптужбу прекорачио, позивајући се при томе на члан 282. ЗКП, те да је због тога и изрека пресуде неразумљива, противрјечна сама себи и разлозима пресуде.

Овакав став браниоца није правилан јер оптужница није прекорачена измјенама које је тужилац извршио прије давања завршне ријечи по окончаном и завршеном доказном поступку. Ово из разлога што према одредбама члана 282. ЗКП-а („Измјена оптужнице,“) тужилац може, ако оцијени да изведени докази указују да се измијенило чињенично стање изнесено у оптужници, на главном претресу измијенити оптужницу, у ком случају се не врши потврђивање оптужнице. Тужилац може измијенити оптужницу без обзира што за такву процесну радњу нема упориште у изведеним доказима на главном претресу јер је довољна његова нова субјективна оцјена изведених доказа. Дакле, ако главни претрес, чији завршетак у смислу члана 284. став 3. ЗКП објављује судија, односно предсједник вијећа, обухвата доказни поступак и завршне ријечи онда тужиоцу припада неспорно право да у тим фазама главног претреса, па чак и између претреса, мијења оптужницу о чему постоји богата судска пракса. Стога није аргументована тврдња жалбе бранилаца да је оптужба прекорачена, при треба напоменути да тужиоцу, који је слободан у диспозицији са оптужним актом, није потребна ничија сугестија за измјену оптужнице нити дозвола за овакву процесну радњу. Сасвим је друго питање да ли је измјенама оптужнице (одбрана није тражила одгоду претреса ради припремања одбране) дошло до кршења забране *reformatio in reus* односно да ли је оптужница измјењена на штету оптужених, конкретно на штету оптужене Д.П.К..

Такође нема прекорачења оптужбе, што посебно апострофира жалба браниоца оптуженог Б.П. и др. када тужилац мијења чињенични опис оптужнице прилагођавајући га утврђеном чињеничном стању. Ово из разлога што оптужба није прекорачена ако се допуна или измјена описа дјела из оптужнице односи на небитне чињенице или на битне чињенице генусно истог али лакшег кривичног дјела од оног из оптужнице. Осим тога оптужба није прекорачена ако допуна или измјена описа дјела у односу на опис из оптужнице остане у оквиру обиљежја одређеног кривичног дјела (у конкретном предмету у оквиру кривичног дјела недозвољена производња и промет опојних дрога из члана 224. став (2) у вези става (1) КЗРС), односно ако је измијењени опис дјела остао у границама суштине дјела описаног у оптужници, па стога нема основа за тврдњу ове жалбе да је на овај начин оптужба прекорачена.

Бранилац оптужене Д.П., С.П., пресуду побија због битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 303. став (1) тачка з) ЗКП, налазећи да се пресуда заснива на доказу на коме се по одредбама овог закона не може заснивати пресуда, апострофирајући посебно да се пресуда у односу на Д.П. заснива искључиво на тонским записима пресретнутих разговора између ње и њеног сина – првооптуженог П.Б.. Сматра да је одредбама члана II/2, II/3 и II/4 Устава БиХ и члана 8. Европске конвенције о људским правима гарантовано свим грађанима БиХ право на поштовање приватног, породичног живота, дом и дописивање и да сви пресретнути разговори са сином имају овакав карактер, а прислушкивањем разговора унутар породице директно се крше права гарантована цитираним одредбама, па је овај доказ (тонски запис) незаконит, односно прибављен кршењем наведених људских права ове породице, чиме је почињена битна повреда одредаба кривичног поступка.

Нема битне повреде одредаба ЗКП, а посебно нема битне повреде на коју указује жалба браниоца оптужене Д.П., при доношењу и провођењу наредби о одређивању посебних истражних радњи надзор и техничко снимање телекомуникација (мобилних телефона) и техничко снимање лица и предмета у односу на оптужене обухвачене тим наредбама.

Наиме, увидом у списе предмета Окружног суда Бања Лука број: 011-0-Кпш-08 000 028 утврђено је да се у предмету налази приједлог за продужење и одређивање посебних истражних радњи према лицима П.Б., Д.С., Д.М., Д.П., Д.М.1 и лицима по надимку Ј., Ц., В. и Б. Окружног тужилаштва Бања Лука КТ-II-54/08 од 3.4.2008. године, образложен на начин прописан одредбом члана 228. став 1. ЗКП. Наредбом од 4.4.2008. године наређено је, између осталог, провођење посебних истражних радњи и то надзора и техничког снимања телекомуникација, мобилних телефона, те надзор и тајно праћење и техничко снимање лица и предмета и према Д.П. која користи мобилни телефон број ..., након чега је суд, такође на образложени приједлог тужиоца, продужио провођење посебних истражних радњи за још један мјесец наредбом од 5.5.2008. године. На главном претресу првостепени суд је извршио увид у наведене наредбе и преслушао тонске записне забиљежених телефонских разговора, а у пресуди анализирао и цијенио садржај забиљежених тонских записа.

Дакле, примјеном радњи из члана 226. став 2. тачка а) – надзор и техничко снимање телекомуникација – и тачке г) – тајно праћење и техничко снимање лица и предмета – у односу на оптужени Д.П., тужилаштво је дошло до

информација и података да је и ова оптужена основано сумњив извршилац кривичног дјела недозвољене производње и промета опојних дрога из члана 224. став 2. у вези става 1. КЗРС, значи кривично дјело за које се може одредити посебна истражна радња. На основу овога информације и подаци, добијени законитим провођењем одређених истражних радњи у односу на Д.П., без обзира што су регистровани разговори између блиских сродника (мајке и сина) и без обзира на њихов садржај, нису докази прибављени битним повредама људских права и слобода прописаним Уставом и међународним уговорима, нити докази прибављени повредама ЗКП, како се то погрешно указује жалбом браниоца, па се стога могу се користити за кривично гоњење.

Увидом у поменуте судске списе овај суд је утврдио да је у сваком конкретном случају наредба о одређивању посебних истражних радњи надзор и техничко снимање телекомуникација (мобилних телефона) и техничко снимање лица и предмета у односу на оптужену Д.П. донесена на образложен приједлог тужиоца, који су садржавали податке о лицима против којих се радње предузимају, основе сумње за кривично дјело за које се према Кривичном закону може изрећи казна затвора најмање три године или тежа казна, разлози за њихово предузимање, битне околности које захтјевају предузимање радње, навођење радње која се захтјева и начин њеног извођења, обим и трајање радње. Наредбе су достављане по правилима о личном достављању истог дана када су и донешене, подносиоцу приједлога за њихово одређивање - тужилаштву и МУП Републике Српске ЦЈБ Б.Л. Дакле, сви телефонски разговори поменути у образложењу првостепене пресуде су резултат извршења законито донесених посебних истражних радњи и законитим предузимањем ових радњи, па је стога неоснована тврдња жалбе браниоца оптужене да се пресуда заснива на незаконито прибављеним доказима.

Бранилац оптужених Д.М.1 и Д.Д., адвокат М.Ц., сматра да је повријеђено право на одбрану тиме што није имала прилику да уложи жалбу на одлуку Окружног суда у Бањој Луци о прихватању приједлога Окружног тужилаштва Бања Лука за саслушање свједока као заштићеног свједока као и због тога што су чланови ванрасправног вијећа и при испитивању и додатном испитивању заштићеног свједока касније, односно били чланови претресног вијећа.

Међутим, преслушавањем тонских записника са главних претреса и увидом у преписе записника са главних претреса, који су у смислу новелираног члана 308. Закона о измјенама и допунама Закона о кривичном поступку („Службени гласник РС“ број 119 од 18. децембра 2008. године) достављени овом суду уз остале списе предмета и жалбе, ово вијеће је утврдило да је у овом кривичном предмету на претресу од 12.11.2008. године, на приједлог окружног тужиоца, изведен доказ читањем исказа заштићеног свједока „005“ са записника Окружног суда Бања Лука број Кзс-1/08 од 27.6.2008. године, те да је, прије него што је исказ заштићеног свједока причитан, предсједник претресног вијећа констатовао састав вијећа које је саслушало заштићеног свједока, па чак и записничара, да је заштићени свједок добио псеудоним „заштићени свједок 005“ и вријеме када је саслушање започето. Предсједник претресног вијећа је такође утврдио да је рјешење Окружног суда у Бањој Луци број Кзс-1/08 од 19.6.2008. године, којим се прихвата приједлог окружног тужиоца у Бања Луци за саслушање заштићеног свједока, донесено на образложен приједлог тужиоца КТ-П-54/08 од 16.6.2008. године и формирано на основу члана 16. став (1) Закона о заштити свједока у кривичном поступку (у даљем тексту: Закон о

заштити свједока). Сагласно члану 21. став (1) овог Закона на главном претресу кориштен је записани исказ заштићеног свједока на начин што је исказ овог свједока наглас прочитан. На прочитани исказ било је одређених приговора, уз додатни приговор браниоца оптуженог Д.М.1 М.Ц. да исказ заштићеног свједока не може бити доказ из разлога што су чланови претресног вијећа били и чланови ванпретресног вијећа када је саслушаван заштићени свједок. На приједлог одбране заштићеном свједоку су постављена додатна питања, одговори су забиљежени на Записнику о додатном саслушању додатног свједока од 24.11.2008. године и прочитани наглас на главном претресу дана 25.11.2008. године.

Дакле, ради о свједоку под пријетњом у смислу члана 3. став 1. Закона о заштити свједока, што је правилно утврђено рјешењем Окружног суда у Бањој Луци, који је добио статус „заштићеног свједока“ и који је саслушан према одредбама члана 14. до 23. Закона о заштити свједока, његов је исказ наглас прочитан на главном претресу, а странкама дата могућност приговора и постављања доданих питања. Оспоравана законитост саслушања овог свједока и повреда право на одбрану коју жалба браниоца оптуженог Д.М.1 конкретизује, не може се прихватити као основана. Ово из разлога што недостављањем рјешења којим се одређује саслушање заштићеног свједока није дошло до повреде права на одбрану, односно права на правично суђење. Осим тога браниоцима оптужених је на главном претресу дата могућност приговора и оспоравања исказа заштићеног свједока и постављена додатних питања, а пошто је заштићени свједок додатно саслушан приговора и оспоравања одговора на додатна питања, па стога није повријеђено право на одбрану, а и побијана пресуда се не темељи искључиво на исказу заштићеног свједока.

У погледу саслушања заштићеног свједока „005“ жалбом браниоца Д.М.1, адвоката М.Ц. доводи се у питање функционална надлежност чланова судског вијећа пред којим је саслушан заштићени свједок и чланова претресног вијећа. Наиме, жалба истиче да је повријеђено право на одбрану тиме што су чланови ванрасправног вијећа и при испитивању и додатном испитивању заштићеног свједока били чланови претресног вијећа.

Овакав став поменуте жалбе није прихватљив а може се посматрати и као тврдњу да постоји битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 303. став (1) тачка а) и члана 303. став (2) у вези са чланом 24. став (5) ЗКП. Дакле, поставља се питање да ли је суд био прописно састављен ако су у претресном вијећу били чланови вијећа који су у истом својству испитивали заштићеног свједока. У случају постојања повреде одредаба члана 24. став (5) ЗКП треба утврдити утицај ове повреде на законито и правилно доношење пресуде јер само у том случају ова повреда поступка би имала карактер битне повреде.

Треба примјетити да је одредбом члана 24. став (5) ЗКП прописана надлежност вијећа састављеног од тројице судија без навођења било каквих услова. У конкретном предмету заштићеног свједока саслушавало је вијеће од тројице судија чиме је задовољен услов прописан цитираном законском одредбом. Одговор на питање да ли вијеће из члана 24. став (1) ЗКП, односно чланови тог вијећа, могу уједно поступати и као вијеће из члана 24. став (5) ЗКП, односно као ванрасправно вијеће, треба тражити у одредбама којима је регулисано изузеће судија обзиром да не постоји изричита забрана. Конкретно треба да постоје околности које изазивају разумну сумњу у непристрасност

судија (члан 37. тачка ђ) ЗКП). Жалба браниоца оптуженог Д.М.1 не наводи овакве околности. Суд такође није нашао ни један разлог који би довео у питање пристрасност чланова првостепеног претресног вијећа само због чињенице да су као чланови ванрасправног вијећа саслушавали заштићеног свједока, па се стога поменути жалбени приговори указују као неосновани.

Супротно становиштима жалби анализом побијане пресуде овај суд налази да је побијана пресуда јасна и разумљива и да образложење пресуде садржи разлоге у погледу одлучних чињеница с аспекта постојања кривичних дјела и кривичне одговорности оптужених, те да нема битних повреда одредаба кривичног поступка. Ради тога су неприхватљиви приговори жалби засновани на тврдњи да је пресуда захваћена битном повредом одредаба кривичног поступка из члана 303. став 1. тачка ј) ЗКП-а јер је неразумљива, противрјечна и заснована на доказима којима се не може заснивати пресуда.

На основу правилно и потпуно утврђеног чињеничног стања и доказа изведених на главном претресу пред првостепеним судом утврђене су све чињенице од одлучног значаја за постојање кривичних дјела и кривичне одговорности оптужених, па нема мјеста ни жалбеном приговору да је чињенично стање погрешно и непотпуно утврђено.

Првостепени суд је пажљивом анализом изведених доказа, а нарочито исказа саслушаних свједока М.Ц.1, С.Л., А.Г., Љ.С., Б.Т., Н.К., И.К., Б.Г., Ф.М., Д.Ш., М.П., Н.П., Е.Ђ., заштићеног свједока „005“, Б.П.1 и И.Б., те више овлашћених службених лица – инспектора полиције који су радили на овом предмету, дошао до закључка да су оптужени Б.П., Д.С., Д.М., Д.М.1, Д.П. и Д.П.К., неовлаштено ради продаје куповали и продавали супстанце које су проглашене опојним дрогама, Д.Д. продавао супстанце које су проглашене опојним дрогама, а оптужена Д.П. и неовлаштено држала ватрено оружје и муницију чије набављање и држање грађанима уопште није дозвољено. Овакав закључак поткријепљен је преслушаним телефонским разговорима и транскрипцијама ових разговора, који су интензивно вођени између оптужених међусобно, оптужених са горе наведеним свједоцима и непознатим лицима, записницима о претресу станова, моторних возила и лица, фотодокументацијом, потврдама о одузетим предметима, наредби и другим објективним доказима, као и налазом и мишљењем вјештака Б.В.Д. и исказом свједока – стручног лица др М.С.

Свједоци С.Л., Б.Г., М.П., Љ.С., Н.К., М.Ф., М.Ц.1, Д.Ш., Б.Т. и И.К. су на главном претресу потпуно измијенили своје исказе у односу на исказе дате пред овлашћеним службеним лицима (у даљем тексту: ОСЛ) МУП РС, док су свједоци А.Г. и Н.П. на главном претресу у битним сегментима остали при својим исказима датим пред ОСЛ. Као разлог за мијењање изјава наводе да су били под утицајем опојне дроге, а нису били свјесни шта говоре и да им је инспектор пријетио, те да би дали све и све потписали само да изађу из МУП.

Цијенећи овакве, различите исказе, првостепени суд је правилно поступио када је као процесно вриједне, и у сагласности са другим проведеним доказима, прихватио њихове исказе дате пред ОСЛ на начин што су свједоци прије саслушања упозоравана на њихова права, након чега су дали и потписали своје изјаве без примјене било какве силе или пријетње. Да би отклонио сваку дилему у том правцу првостепени суд је као свједоке саслушао ОСЛ Д.З., П.В., О.З., Г.К., А.Ј., А.Ј. и Г.М., који су као ОСЛ МУП РС саслушавали свједоке С.Л., Б.Г.,

М.П., Љ.С., Н.К., Ф.М., М.Ц.1, Д.Ш., Б.Т. и И.К., и саслушао стручно лице др М.С., вјештака психијатра и супспецијалисту судске медицине. Према исказу свједока ОСЛ произилази да су они, у својству инспектора – ОСЛ МУП саслушавали горе наведене свједоке тако што су их прије саслушања упозоравао на њихова права, да су питани да ли под дејством опојних дрога и да ни један од саслушаних свједока није то изјавио, због чега и нема такве констатације у изјавама након чега су свједоци давали изјаве и потписивали их без примјене било какве силе или пријетње. Према исказу свједока – стручног лица др М.С., који је неспорно утврдио да у задњих пет година нема евиденције да су побројани свједоци хоспитално лијечени у П. клиници Б.Л., гдје је иначе овај свједок запослен, неспорно је утврђено да су напријед побројани свједоци дали и потписали децидне и детаљне изјаве пред ОСЛ какве не би могле дати особе код којих су способности памћења и расуђивања у том тренутку биле видно оштећене. Нема елемената на основу којих би се њихово психичко стање у вријеме давања и потписивања њихових изјава пред ОСЛ у тој мјери било измјењено или оштећено да би њихова процесна способност била доведена у питање. Овакав налаз и мишљење, као валидан и у сагласности са осталим проведеним доказима, у цјелости прихвата и овај суд.

Супротно становишту жалбе анализом побијане пресуде овај суд налази да је побијана пресуда јасна и разумљива и да образложење пресуде садржи разлоге у погледу одлучних чињеница с аспекта постојања кривичних дјела и кривичне одговорности оптужених, те да нема битних повреда одредаба кривичног поступка. Ради тога је неприхватљив приговор жалбе заснован на тврдњи да је пресуда захваћена битном повредом одредаба кривичног поступка из члана 303. став 1. тачка ј) ЗКП јер је неразумљива, противрјечна и заснована на доказима којима се не може заснивати пресуда.

На основу правилно и потпуно утврђеног чињеничног стања и доказа изведених на главном претресу пред првостепеним судом утврђене су све чињенице од одлучног значаја за постојање кривичних дјела и кривичне одговорности оптужених, па нема мјеста ни жалбеном приговору да је чињенично стање погрешно и непотпуно утврђено.

Пажљивом анализом изведених доказа, а нарочито исказа свједока оптужбе, доводећи их у везу са транскриптима телефонских разговора, који су вођени и измјењиване између оптужених, свједока који су саслушани у овом предмету и других неидентификованих лица, дошао до закључка да су оптужени куповали и продавали супстанце које су проглашене опојним дрогама. Овакав закључак поткријељен је и записницима о претресу станова и других просторија, потврдама о привременом одузимању предмета, потврдама о предаји предмета, увидом у одузете предмета, фотодокументацијом као и налазом и мишљењем вјештака Б.В.Д.

Тако свједок М.Ц.1 у своје исказу наводи да је 10-ак пута за 10 КМ купио хероин од оптуженог Д.М., свједок С.Л. да је 30-ак пута купила од оптуженог Д.М. „полутку,, (пола грама хероина) по цијени од 25 КМ и да је од оптуженог Д.С. у више наврата куповала хероин по цијени од 20 КМ, свједок А.Г. да је скоро свадодневно куповао хероин од оптуженог С., да је од оптужене Д.П.К. у више наврата куповао хероин и да је од оптуженог Б.П. купио 4,8 грама хероина по цијени од 175 КМ. И свједоци Љ.С., Б.Т., Н.К., И.К., Б.Г., М.Ф., Д.Ш., М.П., Н.П., Е.Ђ., Б.П.1, И.Б., као и заштићени свједок, наводе да су у више наврата

куповали или посредовали у куповини опојне дроге хероина од оптужених Д.С., Д.М., Д.М.1 и Д.Д. при чему су свједоцима Н.П. и Ф.М. одузет прах и накнадним вјештачењем одузетог праха утврђено је да се ради о хероину. Сви свједоци сагласно изказују да су претходно звали оптужене телефонима наводећи бројеве телефона, а радило се о телефонима оптужених који су прислушкивани на основу наредби о спровођењу посебних истражних радњи, описујући при томе и начин успостављања контакта и примопредаје хероина, а свједок Пићулин и да је три пута ишао са оптуженим М. по хероин код Б. – Л. што су надимци оптуженог Б.П.

Додуше, свједоци С.Л., Б.Г., М.П., Љ.С., Н.К., М.Ф., М.Ц.1, Д.Ш., Б.Т. и И.К. су на главном претресу потпуно измијенили своје исказа дате пред ОСЛ, правдајући измјене тиме да су били или под утицајем опојне дроге или да нису били шта говоре или да им је инспектор пријетио или да су били апстиненцијаној кризи и да би дали и потписали све само да изађу из МУП-а. О вриједносним и процесним значајима исказа ових свједока датих овлашћеним службеним лицима, образложено је на страни 9. и 10. ове пресуде па се овдје то неће понављати.

Према потврди о привремено одузетим предметима од оптуженог Б.П. одузето је укупно 105,3383 грама праха свјетло смеђе боје и 1,0277 грама праха бијеле боје, од оптуженог Д.М. шест пакетића праха, од оптуженог Далибора прах и биљна материја, од оптужене Д.П. прах у количини од 989,427 грама, једна дигитална вага, аутоматска пушка и оквир са 17 метака, те од оптужене Д.П.К. једна пластична сламка. Од свједока Н.П. и Ф.М. такође је одузета наведена количина праха свјетло – смеђе боје уматани у ПВЦ врећицу, односно алуминијску фолију. Вјештачењем је утврђено да је код свих испитиваних узорака присуство деацетилморфина (хероина) и кокаина, који се налазе на листи наркотика, уз напомену да се вјештак изјаснио да се парацетамол и кофеин у праху (прах у количини од 989,427 грама пронађен закопан у башти оптужене Д.П.) употребљава за мијешање са хероином. Нико од оптужених није имао чињеничних приговора на ове доказе и налаз и мишљење вјештака, осим да у укупној маси одузетог праха није утврђено у којој количини је заступљена опојна дрога.

У конкретном случају за све разговоре који су били предмет доказивања у првостепеном поступку може се дати општа назнака да су углавном неповезани, да је јако тешко слиједити нит разговора и утврдити на шта је разговор усмјерен. Прије свега сасвим је јасно, иако је евидентирано 124 разговора од чега су најинтензивнији разговори обављени 8.4.2008. године – чак 11 разговора, да ни изблиза нису обухваћени сви разговори између прислушкиваних лица. За претпоставити је да су се многи разговори, ако не и сви најважнији, обављали непосредно, а не преко телефона, јер из неких разговора произилази свјест њихових учесника да су предмет прислушкивања. Друго, сасвим је могуће, да су постојали и други телефонски бројеви који нису обухваћени наредбама о чему свједочи чињенице да су неки од оптужених користили више мобилних и фиксних телефона. Треће, нема гаранције да су праћењем, било због техничких или других разлога, обухваћени сви разговори са прислушкиваних телефона у датом временском периоду. И на крају, а као изузетно важно, већ на први поглед је јасно да су разговори вођени прикривеним језиком. Изузетно ријетко је употребљавана недвосмислена терминологија за опојне дроге, а много чешће жаргони.

Према садржају разговора, који су анализирани од стране првостепеног суда, а коју анализу и њене закључке прихвата и овај суд, скоро никако се, на изричит начин, не помињу опојне супстанце, углавном се употребљавају жаргони, односно наркомански језик, који упућује са великом вјероватноћом да им је предмет трговина опојним дрогама. Највише разговора који су евидентирани надзором мобилних телефона оптужених обавио је оптужени Б.П., 50 разговора, затим оптужени Д.М., 24 разговора, оптужени Д.С., 21 разговор, оптужени Д.Д. 14 разговора, оптужена Д.П.К., 12 разговора и оптужене Д.П. 3 разговора.

На основу преслушаних разговора и увида у СМС поруке и на основу израза – жаргона употребљених у разговорима као „палета“, „бејлис“ „бели“ „еуропалета“ „нек затрпа палете“ „густи“ „мало слађе“ „мало јаче“, уз помињање плаћања и дуговања и сума од 175 КМ (што је цијена за пет грама опојне дроге хероин) 400, 500, 750 и 925 КМ, првостепени суд правилно закључује, а што у потпуности прихвата и овај суд, да се ради о разговорима ради неовлашћеног нуђења на продају и продаје, као и куповине опојне дроге хероин и кокаин ради даље продаје, држања и преношења, те посредовања у продаји или куповини, при чему је ово дјело извршено од стране више лица укључених и на активној страни (продаја и нуђење на продају) и на пасивној страни (куповина ради продаје, држање или преношење, посредовање у продаји и куповини). На овај начин правилно је утврђен и правни опис и правна квалификација кривичног дјела неовлашћена производња и промет опојних дрога из члана 224. став (2) у вези става (1) КЗ РС, за које су оптужени Б.П., Д.С., Д.М., Д.М.1, Д.П. и Д.П.К. оглашени кривим. Такође је правилно је утврђено да је оптужена Д.П. починила и кривично дјело недозвољена производња и промет оружја или експлозивних материја из члана 399. став (1) КЗ РС, при чему треба напоменути да је оптужена Д.П. самим држањем аутоматске пушке, оквира и метака за ову пушку, чије држање грађанима уопште није дозвољено, починила ово кривично дјело, а оптужени Д.Д. кривично дјело неовлашћена производња и промет опојних дрога из члана 224. став (1) КЗ РС, за које су за које је оглашен кривим побијаном пресудом.

Разматрајући жалбе окружног тужиоца због повреде Кривичног закона у односу на оптуженог Д.Д., који сматра да се у радњама овог оптуженог стичу сви елементи кривичног дјела неовлашћена производња и промет опојних дрога из члана 224. став (2) у вези става (1) КЗ РС овај суд сматра да се неосновано доводи у питање правилност закључка у побијаној пресуди у погледу правне оцјене дјела.

Наиме, радње извршења основног облика кривичног дјела неовлаштене производње и промета опојних дрога из члана 224. став (1) КЗ РС, су алтернативно одређене и постоје у ситуацији када се неовлаштено производи, прерађује и продаје или нуди на продају, или ради продаје купује, држи или преноси, или посредује у продаји или куповини или се на други начин неовлаштено стављају у промет супстанце или препарати који су проглашени за опојне дроге.

За постојање једног од квалификованих облика предметног кривичног дјела (који су у ставу (2) члана 224. КЗ РС такође алтернативно одређени), законска дефиниција, као квалификаторну околност инкриминације, захтјева да

је дјело извршено од стране више лица, што подразумјева учешће најмање два лица у извршењу основног облика дјела.

Према чињеничном опису дјела садржаном у диспозитиву на главном претресу измијењене оптужнице, сви оптужени су, укључујући и оптуженог Д.Д., континуирано и по претходном договору, неовлаштено набављали ради даље продаје опојну дрогу хероин и кокаин коју су препакивали у мања паковања у фолијама и продавали крајњим овисницима, за претходно договорени износ новца. Овакав чињенични опис радњи за све оптужене, осим за оптуженог Д.Д., манифестује све елементе квалификованог облика кривичног дјела неовлаштена производња и промет опојних дрога из члана 224. став (2) у вези са ставом (1) КЗ РС, јер је у тим радњама садржан претходни договор оптужених, као више лица у извршењу дјела, што јасно потврђује свијест о њиховом заједничком дјеловању. Међутим, правилном анализом проведених доказа првостепени суд је утврдио да је оптужени Д.Д. извршио основно кривично дјело неовлаштена производња и промет опојних дрога из члана 224. став (1) КЗ РС. Ово из разлога што докази изведени на главном претресу указују да је оптужени Д. поступао самостално, појединачно и неовисно од осталих оптужених, да не постоји веза између њега и осталих оптужених, осим пар телефонских разговора са оптуженим С., али се из садржаја ових разговора не може са сигурношћу утврдити да је оптужени Д. од С. или било ког другог оптуженог куповао било какву опојну дрогу.

Дакле, проведеним доказима првостепени суд је правилно утврдио све одлучне чињенице, разјаснивши све битне околности од значаја за правилно пресуђење овог предмета, а посебно за правну оцјену дјела, па супротна тврђења жалби бранилаца оптужених нису основана. Према томе чињенична и правна основа првостепене пресуде у свему је правилна, а првостепена пресуда даје детаљне разлоге правне оцјене радњи оптужених, дајући за то ваљане разлоге. Дакле, чињенично стање је и потпуно и правилно утврђено, нема битних повреда одредаба кривичног поступка, ни повреда кривичног закона, па се другачија становишта жалби не могу прихватити.

Овај суд је испитао првостепену пресуду у одлуци о кривичној санкцији, у оквиру жалбених приговора тужиоца да су казне благе, у односу на све оптужене, те у оквиру приговора жалби бранилаца оптужених да су казне преоштре, те браниоца оптуженог Д.С. због неизрицања мјера безбједности. Овај суд налази основаним жалбе окружног тужиоца у односу на оптужене Б.П. и Д.М.1, а неоснованим у односу на остале оптужене. Основано жалба тужиоца указује да првостепени суд код оптужених није довољно цијенио да су специјални повратници (оптужени Б.П. осуђиван чак тринаест пута од чега једном и за неовлаштену производњу и промет опојних дрога, а оптужени М. осуђиван два пута од чега једном за неовлаштену производњу и промет опојних дрога и то у 2007. години), те њихову улогу у овом кривичном дјелу, а посебно улогу Б.П.. Обзиром на основаност жалбених приговора тужиоца основаним се указују и приговори ове жалбе који се односе на одлуку о казни за оптужене Б.П. и Д.М.1, па је овај суд, у оквиру општих правила о одмјеравању казне, прописаних одредбом члана 37. став 1. КЗ РС, а у оквиру законом прописане казне за почињено дјело (казна затвора од 3 - 15 година), те на основу правилно утврђених околности од стране првостепеног суда, које су од значаја за висину казне, оптуженом Б.П. изрекао казну затвора у трајању од 7 (седам) година, а

оптуженом Д.М.1 за кривично дјело неовлаштена производња и промет опојних дрога из члана 224. став 2. у вези става 1. КЗРС утврдио казну затвора у трајању од 5 (пет) година, узимајући утврђеном ранију казну од 3 (три) године затвора а која је изречена пресудом Окружног суда у Бањој Луци број 011-0-К-000 044 од 7.7.2007. године и осудио га на јединствену казну затвора у трајању од такође 7 (седам) година. По мишљењу овог суда ове казне представљају довољну мјеру казне којом се може остварити општа сврха кажњавања прописана одредбом члана 28. КЗ РС и представља потребну мјеру казне да би се остварила сврха кажњавања како у сегменту васпитног утицаја према оптуженима да у будуће не чине кривична дјела, тако и у превентивном дјеловању према другима да не чине кривична дјела.

Приговору жалбе окружног тужиоца за остале оптужене да је казна затвора преблага нема мјеста, као и приговорима жалби бранилаца оптужених у погледу одлуке суда о казни затвора такође нема мјеста. Олакшавајуће околности које је првостепени суд нашао на страни оптужених и на које се позива у образложењу побијане пресуде, уз постојању отежавајућих околности, по оцјени овог суда дошле су у пуној мјери до изражаја у изреченим казнама затвора. Изречене казне затвора, уз изрицање мјере безбједности одузимање опојних дрога и предмета, и по оцјени овог суда, представљају потребну мјеру казне да би се остварила сврха кажњавања како у сегменту васпитног утицаја према оптуженом да у будуће не чине кривична дјела, тако и у превентивном дјеловању према другима да не чине кривична дјела.

Неоснованим се указује и жалба браниоца оптуженог Д.С., адвоката Ј.Ј., када предлаже изрицање мјере безбједности обавезног психијатријског лијечења или обавезног лијечења од зависности јер нема услова за изрицање оваквих мјера. Наиме, мјера обавезног психијатријског лијечења из члана 58. КЗРС изриче се извршиоцу који је кривично дјело извршио у стању битно смањене урачунљивости уколико постоји опасност да би узроци таквог стања могли и убудуће дјеловати на извршиоца да он учини ново кривично дјело. Дакле, способност извршиоца да схвати значај свога дјела и да управља својим поступцима мора битно смањена уз кумулативни услов који указује да би могао учинити ново кривично дјело. С друге стране за изрицање мјере безбједности обавезног лијечења од зависности такође је потребно да се кумулативно испуне три услова, односно да је извршилац овисан од алкохола или опојних дрога, да је кривично дјело извршио под одлучујућим дјеловањем зависности од алкохола или опојних дрога и ако постоји опасност да ће због те зависности и убудуће чинити кривична дјела. И за једну и за другу мјеру безбједности потребно је испуњене одређених услова, што није предлагано ни утврђивано ни од стране тужиоца, одбране или суда, па се стога приговор жалбе у овом правцу указује неоснованим.

У погледу одлуке о трошковима поступка, а у вези са истакнутим жалбеним приговорима браниоца оптужених Д.С. и Д.П., указује се на одредбе члана 99. став 4. ЗКП-а којима је предвиђена могућност да се оптужени, који је оглашен кривим, дјелимично или у цјелини ослободи трошкова кривичног поступка из члана 96. став 2. тачка а) до ж) истог закона ако би њиховим плаћањем било доведено у питање издржавање оптуженог или лица које је дужан да издржава. Ове околности нису утврђене у току поступка пред првостепеним судом, нити су на те околности оптужени указали, нити се у жалби указује на одређене доказе који би указали на немогућност плаћања

трошкова поступка, без довођења у питање издржавања оптуженог или лица која је дужан да издржава. Надаље, имајући у виду старосну доб оптуженог Д.С., његово занимање, радну способност и младост, а за оптужену Д.П. да је власник дијела породичне куће и земље, овај суд налази неоснованим приговоре којима се оспоравају могућност плаћања трошкова кривичног поступка.

На основу наведеног, а примјеном члана 319. и члана 320. став 1. ЗКП-а, одлучено је као у изреци ове пресуде.

Записничар
Соња Матић

Предсједник вијећа
мр Вељко Икановић

Тачност отправка овјерава
руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић